

Christe qui lux es et dies.

Om både ord och musik i »Nya Psalmer» råda som bekant synnerligen delade meningar. På en punkt har väl emellertid bedömandet varit tämligen enigt: nämligen att man med tacksamhet hälsat återinförandet av den företrädesvis för liturgiskt bruk avsedda »Christe, qui lux es et dies» (Sv. ps. 648).

Psalmen är säkerligen en gammal breviariehymn. Dess melodi skall enligt A. O. T. Hellerströms »Liturgik» härstamma från 800-talet. Märkvärdigt nog finnes den icke i det romerska »Liber Antifonarius» av i dag. På svenskt område däremot tycks denna psalm ha varit allmänt känd och flitigt brukad. Laurentius Petri anvisar den i »De officijs» såsom hymn för fastan vid completoriet. I en mångfald handskrifter och tryck från gamla tider finna vi den. Jämför man detta material, som ju alltså skulle vara ett uttryck för svensk tradition, med 1921 års koralboks form av melodien, finner man emellertid, att den senare uppenbarligen följt de tyska källor till denna melodi, som finnas i riklig mängd. Blott två ställen må påpekas: de sista tre stavelserna i första och sista frasen (»ljuset är»; — »döljer sig»). Här har NK 1921 »b, a, g på båda ställena, medan en tämligen enig svensk tradition noterar »b, g, g» (Se musikbilagan!). Om tycke och smak skall man ju inte disputeras, men man hade haft möjlighet att bevara ett nationellt särdrag om den svenska traditionen följts särskilt som den tycks vara ganska deciderad och icke kan anses musikalisk mindervärdig.

För övrigt förtjänar antecknas, att vi enligt de svenska källorna tycks ha två något olika former av melodien. Den ena återfinnes i en handskrift i Kungl. Bibl. i Stockholm, signerad A 53, ett »Sekvensiarium et Hymnarium» från Skokloster i Upland. C. A. Moberg daterar denna handskrift till omkring år 1400. Som synes härnedan börjar denna melodiform på a och icke på g. Den största avvikelserna från vad vi äro vana vid uppvisar nog eljest den andra frasen. — Den andra melodiformen återfinnes i handskriften*A 96 b, en »Liber Antifonarius» från omkring år 1550, ursprungligen tillhörig Norbergs församling i Västmanland. Här är melodien i första frasen något rikare utsmyckad. Denna form återfinnes för övrigt i Byströms arbete om medeltidssången i Sverige samt i A. Jobs och H. Berggrens »In memoriam Sanctae Birgittae», på båda ställena med försök till modern rytmisering.

»Christe, qui lux es» har som de flesta andra gregorianska hymnmelodier fått röna hårda öden. Redan i 1697 års koralpsalmbok är dess ursprungliga väsen undanskymt. Måhända var det delvis därför den råkade i glömska och icke kom med i 1819 års psalmbok. Ty det är nog nödvändigt att dessa gamla melodier, för att riktigt komma till sin rätt, utföras så som ursprungligen var menat, utan den moderna rytmikens och harmonikens tvångströjor.

Enligt A 53.

Chris-te som lius och daghen är Ther mör-ker ey kan blif-fua när/
Gudz Fa-dhers liws thet skin i tigh Och al-le-städz be-wi-sar sigh.
(Texten ur 1553 Liten Songook.)

Enligt *A 96 b.

O Kris-te du som lju-set är Dig kan ej mör-ker bli-va när
Vi skå-da upp i tron till dig När so-lens ljus för-döl-jer sig.
(Sv. psb. 648.)
L. Lindhagen.

Nya koralförslag.

K. S. V:s idé att genom utlysandet av en tävlan söka åstadkomma nya, värdiga melodier till vissa av Nya Psalmer har hittills omfattats med stort intresse bland såväl kyrkomusiker som präster landet runt. Av insända förslag, vilka uppgå till över 200, har granskningsnämnden (pastor G. Grevberg, dir. D. Wikander och undertecknad) ansett sig böra preliminärt antaga 20 melodier. Dessa ha offentligen demonstrerats och prövats i S:t Jacobs kyrka, Stockholm.

På grund av de gynnsamma resultat, som redan vunnits, och då ett stort antal psalmnummer alltjämt ropa på en värdig tonskrud, har Centralkommittén beslutat att fortsätta tävlingen. De nr till vilka nya melodier i första hand önskas äro: 547, 575, 585, 590, 598, 612, 651, 654, 658, 669.

Förslag till koraler torde insändas till undertecknad (adress: Upplandsgatan 43, 3 tr., Stockholm) senast den 1 nästkommande augusti. Antagna melodier komma sedan att demonstreras vid höstens stora kyrkosångshögtid i Uppsala.

Waldemar Ahlén.